



Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta)

2018. gada 25. janvārī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Eiropas Savienības Pamattiesību harta – 7. pants – Privātās un ģimenes dzīves neaizskaramība – Direktīva 2011/95/ES – Standarti attiecībā uz bēgļa statusa vai alternatīva aizsardzības statusa piešķiršanas nosacījumiem – Bailes no vajāšanas seksuālās orientācijas dēļ – 4. pants – Faktu un apstākļu vērtējums – Ekspertizes izmantošana – Psiholoģiskie testi

Lieta C-473/16

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság* (Segedas Administratīvo un darba lietu tiesa, Ungārija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2016. gada 8. augustā un kas Tiesā reģistrēts 2016. gada 29. augustā, tiesvedībā

F

pret

Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal.

TIESA (trešā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*] (referents), tiesneši J. Malenovskis [*J. Malenovský*], M. Safjans [*M. Safjan*], D. Švābi [*D. Šváby*] un M. Vilars [*M. Vilaras*],

ģenerālvokāts: N. Vāls [*N. Wahl*],

sekretāre: R. Šereša [*R. Šereš*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2017. gada 13. jūlija tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- *F* vārdā – *T. Fazekas* un *Z. B. Barcza-Szabó*, *ügyvédek*,
- Ungārijas valdības vārdā – *Z. Fehér* un *G. Koós*, kā arī *M.M. Tátrai*, pārstāvji,
- Francijas valdības vārdā – *D. Colas*, kā arī *E. de Moustier* un *E. Armoët*, pārstāvji,
- Nīderlandes valdības vārdā – *M. Gijzen* un *K. Bulterman*, pārstāves,
- Eiropas Komisijas vārdā – *M. Condou-Durande* un *A. Tokár*, pārstāvji,

* Tiesvedības valoda – ungāru.

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2017. gada 5. oktobra tiesas sēdē,
pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – “Harta”) 1. pantu un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2011/95/ES (2011. gada 13. decembris) par standartiem, lai trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kvalificētu kā starptautiskās aizsardzības saņēmējus, par bēgļu vai personu, kas tiesīgas saņemt alternatīvo aizsardzību, vienotu statusu un par piešķirtās aizsardzības saturu (OV 2011, L 337, 9. lpp.), 4. pantu.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts Nigērijas valstspiederīgā *F* tiesvedībā pret *Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal* (Imigrācijas un pilsonības dienests, Ungārija) (turpmāk tekstā – “dienests”) par lēmumu, ar kuru ir noraidīts *F* iesniegtais patvēruma pieteikums un atzīts, ka nav nekādu šķēršļu viņa izraidīšanai.

Atbilstošās tiesību normas

Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencija

- 3 1950. gada 4. novembrī Romā parakstītās Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 8. panta 1. punktā ir paredzēts:

“Ikvienam ir tiesības uz savas privātās un ģimenes dzīves, dzīvokļa un korespondences neaizskaramību.”

Savienības tiesības

Direktīva 2005/85/EK

- 4 Padomes Direktīvas 2005/85/EK (2005. gada 1. decembris) par minimāliem standartiem attiecībā uz dalībvalstu procedūrām, ar kurām piešķir un atņem bēgļa statusu (OV 2005, L 326, 13. lpp., un labojums – OV 2006, L 236, 36. lpp.), 2. panta e) punkts ir formulēts šādi:

“Šajā direktīvā:

[..]

- e) “atbildīgā iestāde” ir jebkura ar tieslietām saistīta vai administratīva iestāde dalībvalstī, kas atbildīga par patvēruma pieteikuma izskatīšanu un kas ir kompetenta, lai šādos gadījumos pieņemtu lēmumus pirmajā instancē, kā tas noteikts I pielikumā.”
- 5 Šīs direktīvas 4. panta 1. punkta pirmajā daļā ir noteikts:

“Dalībvalstis visās procedūrās norāda atbildīgo iestādi, kas būs atbildīga par pieteikumu atbilstīgu izvērtēšanu saskaņā ar šo direktīvu [..].”

6 Minētās direktīvas 8. panta 2. punktā ir noteikts:

“Dalībvalstis nodrošina, ka atbildīgās iestādes lēmumi par patvēruma pieteikumiem tiek pieņemti pēc atbilstīgas izvērtēšanas. [..]”

7 Šīs pašas direktīvas 13. panta 3. punktā ir paredzēts:

“Dalībvalstis veic atbilstīgus pasākumus, lai nodrošinātu, ka personiskās intervijas tiek veiktas tādos apstākļos, kas ļauj patvēruma meklētājiem sniegt vispusīgu savu pieteikumu pamatojumu. Šajā aspektā dalībvalstis:

a) nodrošina, ka persona, kas veic interviju, ir pietiekami kompetenta, lai ņemtu vērā personiskos vai vispārējos apstākļus, kas saistīti ar pieteikumu, tostarp meklētāja kultūras izcelsmi vai neaizsargātību, ciktāl tas ir iespējams [..].”

8 Direktīvas 2005/85 39. panta 1. un 2. punkts ir formulēti šādi:

“1. Dalībvalstis nodrošina, ka patvēruma meklētājiem ir tiesības uz efektīvu tiesisko aizsardzību tiesā vai tribunālā saistībā ar:

a) pieņemto lēmumu par to patvēruma pieteikumu [..]

[..]

2. Dalībvalstis nodrošina termiņus un citus nepieciešamus noteikumus, lai meklētājs varētu izmantot savas tiesības uz efektīvu tiesisko aizsardzību saskaņā ar 1. punktu.”

Direktīva 2011/95

9 Direktīvas 2011/95 preambulas 30. apsvēruma ir formulēts šādi:

“Vienlīdz nepieciešams ieviest vienotu jēdzienu attiecībā uz vajāšanas pamatojumu “piederība noteiktai sociālai grupai”. Lai definētu noteiktu sociālo grupu, būtu pienācīgi jāņem vērā jautājumi, kas izriet no pieteikuma iesniedzēja dzimuma, tostarp dzimuma identitāte un seksuālā orientācija, kas var būt saistītas ar noteiktām tiesību tradīcijām un ieražām, kuru dēļ tiek kropļoti dzimumorgāni, notiek piespiedu sterilizācija vai aborts, ciktāl šie jautājumi ir saistīti ar pieteikuma iesniedzēja pamatotām bailēm no vajāšanas.”

10 Šīs direktīvas 4. pantā ir paredzēts:

“1. Dalībvalstis var uzskatīt par pieteikuma iesniedzēja pienākumu pēc iespējas ātrāk iesniegt visas sastāvdaļas, kas nepieciešamas, lai pamatotu starptautiskās aizsardzības pieteikumu. Dalībvalsts pienākums ir, sadarbojoties ar pieteikuma iesniedzēju, novērtēt attiecīgās pieteikuma sastāvdaļas.

2. Šā panta 1. punktā minētās sastāvdaļas ir pieteikuma iesniedzēja paziņojumi un visa dokumentācija, kas ir pieteikuma iesniedzēja rīcībā attiecībā uz pieteikuma iesniedzēja vecumu, izcelsmi, tostarp attiecīgo radnieku datiem, personu, valstspiederību(-ām) un iepriekšējās dzīvesvietas valsti(-īm) un vietu(-ām), iepriekšējiem patvēruma pieteikumiem, ceļojumu maršrutiem, ceļošanas dokumentiem un imesliem, kādēļ tiek iesniegts starptautiskās aizsardzības pieteikums.

3. Starptautiskās aizsardzības pieteikuma novērtējums jāveic individuāli par katru pieteikuma iesniedzēju un, to darot, jāņem vērā:

- a) visi būtiskie fakti, kas attiecas uz izcelsmes valsti laikā, kad tiek pieņemts lēmums par pieteikumu; tostarp izcelsmes valsts normatīvie akti un veids, kādā tie tiek piemēroti;
- b) attiecīgie paziņojumi un dokumentācija, ko iesniedzis pieteikuma iesniedzējs, tostarp informācija par to, vai pieteikuma iesniedzējs bijis vai var tikt pakļauts vajāšanai vai būtiskam kaitējumam;
- c) pieteikuma iesniedzēja individuālais stāvoklis un personīgie apstākļi, tostarp tādi faktori kā izcelsme, dzimums un vecums, lai, pamatojoties uz pieteikuma iesniedzēja personīgajiem apstākļiem, novērtētu, vai darbības, ar kādām pieteikuma iesniedzējam bija jāsaskaras vai ar kādām tam var nākties saskarties, būtu uzskatāmas par vajāšanu vai būtisku kaitējumu;
- d) vai pieteikuma iesniedzēja darbības kopš izcelsmes valsts pamešanas bijušas saistītas tikai vai galvenokārt ar starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniegšanai nepieciešamo nosacījumu radīšanu, lai novērtētu, vai minēto darbību dēļ pieteikuma iesniedzējam būs jāsaskaras ar vajāšanu vai būtisku kaitējumu, ja tas atgrieztos minētajā valstī;
- e) vai būtu pamatoti sagaidāms, ka pieteikuma iesniedzējs pieņemtu citas valsts aizsardzību, kurā viņš varētu pieprasīt pilsonību.

[..]

5. Ja dalībvalstis piemēro principu, saskaņā ar kuru pieteikuma iesniedzēja pienākums ir pamatot starptautiskās aizsardzības pieteikumu, un ja pieteikuma iesniedzēja paziņojumos norādīti aspekti nav pamatoti ar dokumentāriem vai citādiem pierādījumiem, šiem aspektiem nav nepieciešams apstiprinājums, ja ir izpildīti šādi nosacījumi:

- a) pieteikuma iesniedzējs pielicis patiesas pūles, lai pamatotu savu pieteikumu;
- b) visas attiecīgās sastāvdaļas, kas ir pieteikuma iesniedzēja rīcībā, ir iesniegtas un ir sniegts pietiekams pamatojums attiecībā uz jebkādu citu attiecīgu sastāvdaļu neesamību;
- c) pieteikuma iesniedzēja paziņojumi tiek uzskatīti par saskaņotiem un ticamiem un nav pretrunā ar specifisku un vispārēju informāciju, kas pieejama par pieteikuma iesniedzēja lietu;
- d) pieteikuma iesniedzējs iesniedzis starptautiskās aizsardzības pieteikumu pie pirmās iespējas, ja vien pieteikuma iesniedzējs nevar parādīt, ka viņam bijuši dibināti iemesli, kāpēc tas nav izdarīts, un
- e) konstatēts, ka pieteikuma iesniedzējam kopumā var uzticēties.”

11 Minētās direktīvas 10. pantā ir noteikts:

“1. Novērtējot vajāšanas iemeslus, dalībvalstis ņem vērā šo:

[..]

- d) uzskata, ka grupa veido īpašu sociālu grupu jo īpaši, ja:
 - šās grupas dalībniekiem piemīt kopīgas iedzimtas pazīmes vai kopēja pagātne, ko nevar mainīt, vai tiem piemīt kopējas pazīmes vai pārliecība, kas ir tik svarīga identitātei vai apziņai, ka personu nevar spiest no tās atteikties, un

- minētajai grupai attiecīgajā valstī ir īpatna identitāte, jo apkārtējā sabiedrība to uztver kā atšķirīgu;

atkarībā no apstākļiem izcelsmes valstī jēdziens īpaša sociāla grupa var ietvert grupu, kuras pamatā ir seksuālās orientācijas kopīgas pazīmes. Nevar uzskatīt par seksuālai orientācijai piederīgām tādas darbības, kas saskaņā ar dalībvalsts tiesību aktiem tiek uzskatītas par noziedzīgām. [..]

[..]

2. Novērtējot, vai pieteikuma iesniedzējam ir pamatotas bailes no vajāšanas, nav būtiski, vai pieteikuma iesniedzējam faktiski piemīt rases, reliģijas, valstspiederības, sociālās vai politiskās pazīmes, kas izraisa vajāšanu, ja vajāšanas dalībnieks attiecina uz pieteikuma iesniedzēju šādas pazīmes.”

- 12 Šīs pašas direktīvas 39. panta 1. punkta pirmajā daļā ir paredzēts:

“Dalībvalstīs, vēlākais, līdz 2013. gada 21. decembrim] stājas spēkā normatīvie un administratīvie akti, kas vajadzīgi, lai izpildītu 1., 2., 4., 7., 8., 9., 10., 11., 16., 19., 20., 22., 23., 24., 25., 26., 27., 28., 29., 30., 31., 32., 33., 34. un 35. panta prasības. Dalībvalstis nekavējoties dara zināmu Komisijai minēto noteikumu tekstu.”

- 13 Direktīvas 2011/95 40. panta pirmā daļa ir izteikta šādi:

“Dalībvalstīm, kurām šī direktīva ir saistoša, Direktīvu 2004/83/EK atceļ no 2013. gada 21. decembra [..].”

Direktīva 2013/32/ES

- 14 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2013/32/ES (2013. gada 26. jūnijs) par kopējām procedūrām starptautiskās aizsardzības statusa piešķiršanai un atņemšanai (OV 2013, L 180, 60. lpp.) 4. panta 1. punktā ir noteikts:

“Dalībvalstis visās procedūrās norāda atbildīgo iestādi, kas būs atbildīga par pieteikumu atbilstīgu izvērtēšanu saskaņā ar šo direktīvu. Dalībvalstis nodrošina, ka šādai iestādei tiek piešķirti atbilstoši līdzekļi, tostarp pietiekami kompetenti darbinieki, lai pildītu tās uzdevumus saskaņā ar šo direktīvu.”

- 15 Šīs direktīvas 10. panta 3. punktā ir paredzēts:

“Dalībvalstis nodrošina, ka atbildīgās iestādes lēmumi par starptautiskās aizsardzības pieteikumiem tiek pieņemti pēc atbilstīgas izskatīšanas. Šajā nolūkā dalībvalstis nodrošina, ka:

[..]

- d) darbiniekiem, kas izskata pieteikumus un pieņem lēmumus, ir iespēja vajadzības gadījumā konsultēties ar ekspertiem par konkrētiem jautājumiem, piemēram, par medicīnu, kultūru, reliģiju, ar bērniem saistītiem jautājumiem vai dzimumu jautājumiem.”

16 Minētās direktīvas 15. panta 3. punktā ir precizēts:

“Dalībvalstis veic atbilstīgus pasākumus, lai nodrošinātu, ka personiskās intervijas tiek veiktas tādos apstākļos, kas ļauj patvēruma meklētājiem sniegt vispusīgu savu pieteikumu pamatojumu. Šajā aspektā dalībvalstis:

- a) nodrošina, ka persona, kas veic interviju, ir kompetenta, lai ņemtu vērā personiskos un vispārējos apstākļus, kas saistīti ar pieteikumu, tostarp pieteikuma iesniedzēja kultūras izcelsmi, dzimumu, seksuālo orientāciju, dzimumidentitāti vai neaizsargātību;

[..].”

17 Šīs pašas direktīvas 46. panta 1. un 4. punkta formulējums ir šāds:

“1. Dalībvalstis nodrošina, ka pieteikuma iesniedzējiem ir tiesības uz efektīvu tiesisko aizsardzību tiesā saistībā ar:

- a) pieņemto lēmumu par to starptautiskās aizsardzības pieteikumu, tostarp lēmumu:
 - i) uzskatīt pieteikumu par nepamatotu attiecībā uz bēgļa un/vai alternatīvās aizsardzības statusu;

[..]

4. Dalībvalstis paredz saprātīgus termiņus un citus nepieciešamus noteikumus, lai pieteikuma iesniedzējs varētu izmantot savas tiesības uz efektīvu tiesisko aizsardzību saskaņā ar 1. punktu. [..]

[..].”

18 Direktīvas 2013/32 51. panta 1. punktā ir paredzēts:

“Dalībvalstīs stājas spēkā normatīvie un administratīvie akti, kas vajadzīgi, lai izpildītu 1. līdz 30. panta, 31. panta 1., 2. un 6. līdz 9. punkta, 32. līdz 46. panta, 49. un 50. panta un I pielikuma prasības, vēlākais, līdz 2015. gada 20. jūlijam. Dalībvalstis nekavējoties dara zināmu Komisijai minēto noteikumu tekstu.”

19 Šīs direktīvas 52. panta pirmā daļa ir formulēta šādi:

“Dalībvalstis piemēro normatīvos un administratīvos aktus, kas minēti 51. panta 1. punktā, starptautiskās aizsardzības pieteikumiem, kas iesniegti, un procedūrām par starptautiskās aizsardzības atņemšanu, kas uzsāktas pēc 2015. gada 20. jūlija vai agrākā datumā. Pieteikumus, kas iesniegti pirms 2015. gada 20. jūlija, un procedūras par bēgļa statusa atņemšanu, kas uzsāktas pirms minētā datuma, reglamentē normatīvie un administratīvie akti, kas pieņemti saskaņā ar Direktīvu 2005/85/EK.”

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

20 *F* 2015. gada aprīlī Ungārijas iestādēm iesniedza patvēruma pieteikumu.

21 Šī pieteikuma pamatojumam viņš kopš savas pirmās intervijas ar dienestu izteica bailes, ka tad, ja viņš atgrieztos savas izcelsmes valstī, viņš tiktu vajāts savas homoseksualitātes dēļ.

22 Ar 2015. gada 1. oktobra lēmumu Dienests noraidīja šo pieteikumu. Šajā ziņā tas uzskatīja, ka *F* sniegtajās liecībās nav fundamentālu pretrunu. Tomēr, pamatojoties uz psihologa veiktas ekspertīzes ziņojumu, tas uzskatīja, ka viņam nevar uzticēties. Šī ekspertīze ietvēra izpēti, personības pārbaudi un

vairākus personības testus, proti, cilvēka zīmējuma lietū testu, kā arī Roršaha [*Rorschach*] testu un Sondi [*Szondi*] testu, un tajā tika secināts, ka nav iespējams apstiprināt *F* apgalvojumu par viņa seksuālo orientāciju.

- 23 *F* šo lēmumu pārsūdzēja iesniedzējtiesā, it īpaši apgalvojot, ka ar attiecīgo psiholoģisko testu veikšanu ir būtiski pārkāptas viņa pamattiesības un ka tie neļauj novērtēt viņa seksuālās orientācijas ticamību.
- 24 Iesniedzējtiesa norāda, ka prasītājs pamatlietā nav varējis konkrēti norādīt, kādā veidā ar šiem testiem būtu pārkāptas ar Hartu garantētās pamattiesības. Tā norāda arī, ka viņam netika veikta nekāda fiziska izmeklēšana, nedz arī viņš tika piespiests skatīties pornogrāfiska satura fotogrāfijas vai filmas.
- 25 Atbilstoši iesniedzējtiesas noteiktajam pierādījumu savākšanas pasākumam *Igazságügyi Szakértői és Kutató Intézet* (Tiesu ekspertu un izmeklētāju institūts, Ungārija) sniedza ekspertīzes atzinumu, no kura izriet, ka patvēruma pieteikuma izskatīšanas gaitā izmantotās metodes neaizskar cilvēka cieņu un līdz ar “atbilstīgu izpēti” ir piemērotas, lai iezīmētu personas seksuālo orientāciju, kā arī vajadzības gadījumā apšaubītu personas apgalvojumu par to pamatotību. Iesniedzējtiesa precīzē, ka tā uzskata, ka šī ziņojuma secinājumi tai ir saistoši.
- 26 Šādos apstākļos *Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság* (Segedas Administratīvo un darba lietu tiesa, Ungārija) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

- “1) Vai Direktīvas 2011/95 4. pants, aplūkojot to kopsakarā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 1. pantu, ir jāinterpretē tādējādi, ka tam nav pretrunā tas, ka attiecībā uz lesbiešu, geju, biseksuāļu, transpersonu un interseksuāļu (LGBTI) kopienai piederīgajiem patvēruma meklētājiem tiek sniegts un izvērtēts tiesu psiholoģiskās ekspertīzes atzinums, kas ir balstīts uz projektīviem personības testiem, ja tā sagatavošanā netiek nedz uzdoti jautājumi par patvēruma meklētāja seksuālajiem paradumiem, nedz veikta viņa fiziska izmeklēšana?
- 2) Gadījumā, ja pirmajā jautājumā minētais ekspertīzes atzinums nevar tikt izmantots kā pierādījums, vai Direktīvas 2011/95 4. pants, aplūkojot to kopsakarā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 1. pantu, ir jāinterpretē tādējādi, ka tad, kad patvēruma pieteikums ir pamatots ar vajāšanu seksuālās orientācijas dēļ, nedz valsts administratīvajām iestādēm, nedz tiesām nav iespēju patvēruma meklētāja apgalvojumu patiesumu pārbaudīt ar ekspertīzes metodēm neatkarīgi no minēto metožu īpašajām iezīmēm?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par otro jautājumu

- 27 Ar otro prejudiciālo jautājumu, kurš jāizskata vispirms, iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Direktīvas 2011/95 4. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj, ka iestāde, kas ir atbildīga par starptautiskās aizsardzības pieteikumu izskatīšanu, vai attiecīgā gadījumā tiesas, kuras izskata prasību par šīs iestādes lēmumu, saistībā ar faktu un apstākļu par pieteikuma iesniedzēja apgalvoto seksuālo orientāciju novērtēšanu uzdod veikt ekspertīzi.
- 28 Jāuzsver, ka starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēja apgalvojumi par viņa seksuālo orientāciju, ņemot vērā īpašo kontekstu, kāds ir starptautiskās aizsardzības pieteikumiem, ir tikai izejas punkts Direktīvas 2011/95 4. pantā paredzētajam faktu un apstākļu novērtēšanas procesam (pēc analogijas skat. spriedumu, 2014. gada 2. decembris, *A* u.c., no C-148/13 līdz C-150/13, EU:C:2014:2406, 49. punkts).

- 29 No tā izriet, ka, lai gan patvēruma meklētājs ir tas, kuram ir jāidentificē šāda orientācija, kas ir tā personiskās sfēras elements, starptautiskās aizsardzības piešķiršanas pieteikumi, kas ir pamatoti ar bailēm no vajāšanas šīs orientācijas dēļ, tāpat kā pieteikumi, kas pamatoti ar citiem vajāšanas iemesliem, var tikt pārbaudīti, kā paredzēts šīs pašas direktīvas 4. pantā (pēc analogijas skat. spriedumu, 2014. gada 2. decembris, *A* u.c., no C-148/13 līdz C-150/13, EU:C:2014:2406, 52. punkts).
- 30 Šajā ziņā jāatgādina, ka seksuālā orientācija ir pazīme, kura var pierādīt pieteikuma iesniedzēja piederību noteiktai sociālai grupai Direktīvas 2011/95 2. panta d) punkta izpratnē, ja personu grupu, kuras dalībniekiem ir viena un tā pati seksuālā orientācija, apkārtējā sabiedrība uztver kā atšķirīgu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2013. gada 7. novembris, *X* u.c., no C-199/12 līdz C-201/12, EU:C:2013:720, 46., kā arī 47. punkts), kā turklāt apstiprināts šīs direktīvas 10. panta 1. punkta d) apakšpunktā.
- 31 Tomēr no šīs direktīvas 10. panta 2. punkta izriet, ka, dalībvalstīm, novērtējot, vai pieteikuma iesniedzējam ir pamatotas bailes no vajāšanas, nav būtiski, vai viņam faktiski piemīt ar piederību sociālajai grupai, kas izraisa vajāšanu, saistītā pazīme, ja vien vajāšanas dalībnieks attiecinā uz pieteikuma iesniedzēju šo pazīmi.
- 32 Tādējādi, lai lemtu par starptautiskās aizsardzības pieteikumu, kurš ir pamatots ar bailēm no vajāšanas seksuālās orientācijas dēļ, nav vienmēr šīs direktīvas 4. pantā paredzētās faktu un apstākļu novērtēšanas ietvaros jānovērtē pieprasījuma iesniedzēja seksuālās orientācijas ticamība.
- 33 Tomēr jāatzīst, ka Direktīvas 2011/95 4. panta 3. punktā ir uzskaitīti faktori, kuri kompetentajām iestādēm ir jāņem vērā, individuāli novērtējot starptautiskās aizsardzības pieteikumu, un ka šīs direktīvas 4. panta 5. punktā ir precizēti nosacījumi, pastāvot kuriem, dalībvalstij – piemērojot principu, ka pieteikuma iesniedzējam ir jāpamato savs pieteikums, – ir jāuzskata, ka noteiktiem pieteikuma iesniedzēja paziņojumu aspektiem nav nepieciešams apstiprinājums. Šo nosacījumu vidū it īpaši ir tas, ka pieteikuma iesniedzēja paziņojumi tiek uzskatīti par saskaņotiem un ticamiem un ka tie nav pretrunā specifiskai un vispārējai informācijai, kas pieejama par pieteikuma iesniedzēja lietu, kā arī apstākļi, ka ir konstatēts, ka pieteikuma iesniedzējam kopumā var uzticēties.
- 34 Šajā ziņā ir jāatzīst, ka šīs tiesību normas neierobežo līdzekļus, kas var būt šo iestāžu rīcībā, un it īpaši neizslēdz ekspertīžu izmantošanu faktu un apstākļu novērtēšanas procesa ietvaros, lai ar pietiekamu precizitāti noteiktu pieteikuma iesniedzēja patiesās vajadzības pēc starptautiskās aizsardzības.
- 35 Tas tomēr nemaina to, ka iespējamās ekspertīzes izmantošanas saistībā ar to kārtībai ir jāatbilst atbilstošajām Savienības tiesību normām, it īpaši Hartā garantētajām pamattiesībām, tādām kā tiesības uz cilvēka cieņas respektēšanu, kas paredzētas Hartas 1. pantā, kā arī tiesības uz privātās un ģimenes dzīves neaizskaramību, kas ir garantētas tās 7. pantā (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2014. gada 2. decembris, *A* u.c., no C-148/13 līdz C-150/13, EU:C:2014:2406, 53. punkts).
- 36 Lai arī Direktīvas 2011/95 4. panta normas ir piemērojamas visiem starptautiskās aizsardzības pieteikumiem, lai kādi būtu šo pieteikumu atbalstam norādītie vajāšanas iemesli, kompetentajām iestādēm ir jānosaka paziņojumu un dokumentāro vai citu pierādījumu novērtēšanas kārtība atbilstoši katras starptautiskās aizsardzības pieteikumu kategorijas raksturīgajām īpašībām, ievērojot Hartā garantētās tiesības. (pēc analogijas skat. spriedumu, 2014. gada 2. decembris, *A* u.c., no C-148/13 līdz C-150/13, EU:C:2014:2406, 54. punkts).
- 37 Nevar izslēgt, ka starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēja paziņojumu par viņa seksuālo orientāciju novērtēšanas īpašajā kontekstā zināmas ekspertīzes formas var būt noderīgas faktu un apstākļu novērtēšanai un var tikt veiktas, neaizskarot pieteikuma iesniedzēja pamattiesības.

- 38 Tādējādi, kā uzsver Francijas un Nīderlandes valdības, eksperta izmantošana var it īpaši ļaut iegūt pilnīgāku informāciju par personu ar noteiktu seksuālo orientāciju situāciju trešajā valstī, no kuras nāk pieteikuma iesniedzējs.
- 39 Direktīvas 2013/32 10. panta 3. punkta d) apakšpunktā, kurš atbilstoši tās 51. panta 1. punktam bija jātransponē līdz, vēlākais, 2015. gada 20. jūlijam, turklāt ir konkrēti paredzēts, ka dalībvalstis nodrošina, ka darbiniekiem, kas izskata pieteikumus un pieņem lēmumus, ir iespēja vajadzības gadījumā konsultēties ar ekspertiem par konkrētiem jautājumiem, piemēram, par dzimumu jautājumiem, kuri, kā izriet no Direktīvas 2011/95 preambulas 30. apsvēruma, aptver jautājumus par dzimuma identitāti un seksuālo orientāciju.
- 40 Tomēr jānorāda, pirmkārt, ka gan no Direktīvas 2005/85 4. panta 1. punkta un 8. panta 2. punkta, gan no Direktīvas 2013/32 4. panta 1. punkta un 10. panta 3. punkta izriet, ka atbildīgajai iestādei ir jāveic atbilstoša pieteikumu pārbaude, kuras beigās tā pieņems savu lēmumu. Tādējādi šīm iestādēm – ko kontrolē tiesa – ir jāveic Direktīvas 2011/95 4. pantā paredzētā faktu un apstākļu novērtēšana (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2015. gada 26. februāris, *Shepherd*, C-472/13, EU:C:2015:117, 40. punkts).
- 41 Otrkārt, no šīs direktīvas 4. panta izriet, ka starptautiskās aizsardzības pieteikuma pārbaudei ir jāietver šī pieteikuma individuāla novērtēšana, ņemot vērā it īpaši visus atbilstošos faktus par attiecīgās personas izcelsmes valsti brīdī, kad tiek pieņemts lēmums par pieteikumu, attiecīgā informācija un dokumentācija, ko iesniedzis pieteikuma iesniedzējs, kā arī viņa individuālais stāvoklis un personīgie apstākļi. Attiecīgā gadījumā kompetentajai iestādei ir jāņem vērā arī sniegtie paskaidrojumi par pierādījumu neesamību un vispārējo pieteikuma iesniedzēja ticamību (pēc analogijas skat. spriedumus, 2015. gada 26. februāris, *Shepherd*, C-472/13, EU:C:2015:117, 26. punkts, un 2017. gada 9. februāris, *M*, C-560/14, EU:C:2017:101, 36. punkts).
- 42 No tā izriet, ka atbildīgā iestāde savu lēmumu nevar balstīt vienīgi uz ekspertīzes atzinuma secinājumiem un ka *a fortiori* šie secinājumi šai iestādei nevar būt saistoši, novērtējot pieteikuma iesniedzēja apgalvojumus par viņa seksuālo orientāciju.
- 43 Kas attiecas uz tiesas, kurā celta prasība par atbildīgās iestādes lēmumu, ar kuru starptautiskās aizsardzības pieteikums ir noraidīts, iespēju uzdot veikt ekspertīzi, ir jāpiebilst, ka gan Direktīvas 2005/85 39. panta 1. punktā, gan Direktīvas 2013/32 46. panta 1. punktā ir paredzēts, ka pieteikuma iesniedzējam ir tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā saistībā ar šo lēmumu, un nav konkrēti reglamentēti pierādījumu savākšanas pasākumi, ko šī tiesa ir tiesīga uzdot veikt.
- 44 Turklāt Direktīvas 2005/85 39. panta 2. punktā un Direktīvas 2013/32 46. panta 4. punktā ir precizēts, ka dalībvalstis paredz nepieciešamos noteikumus, lai pieteikuma iesniedzējs varētu izmantot savas tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību.
- 45 Lai gan šīs tiesību normas tādējādi neizslēdz iespēju tiesai uzdot veikt ekspertīzi, lai veiktu atbildīgās iestādes lēmuma efektīvu pārbaudi, tomēr, pirmkārt, ņemot vērā īpašo uzdevumu, kas tiesām ir piešķirts ar Direktīvas 2005/85 39. pantu un Direktīvas 2013/32 46. pantu, un, otrkārt, šā sprieduma 41. punktā ietvertos apsvērumus par Direktīvas 2011/95 4. pantu, tiesa, kurā celta prasība, savu lēmumu nevar balstīt vienīgi uz ekspertīzes atzinuma secinājumiem un *a fortiori* tai nevar būt saistošs šajos secinājumos ietvertais vērtējums par pieteikuma iesniedzēja apgalvojumiem par viņa seksuālo orientāciju.
- 46 Ņemot to vērā, uz otro jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 2011/95 4. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas pieļauj, ka iestāde, kas ir atbildīga par starptautiskās aizsardzības pieteikumu izskatīšanu, vai attiecīgā gadījumā tiesas, kuras izskata prasību par šīs iestādes lēmumu, saistībā ar faktu un apstākļu par pieteikuma iesniedzēja apgalvoto seksuālo orientāciju novērtēšanu uzdod veikt ekspertīzi, ciktāl

šādas ekspertīzes veikšanas kārtība atbilst Hartā garantētajām pamattiesībām, šī iestāde un šīs tiesas savu lēmumu nebalsta vienīgi uz ekspertīzes atzinuma secinājumiem un šie secinājumi tām nav saistoši, novērtējot šī pieteikuma iesniedzēja apgalvojumus par viņa seksuālo orientāciju.

Par pirmo jautājumu

- 47 Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Direktīvas 2011/95 4. pants, to skatot Hartas gaismā, ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj to, ka, lai novērtētu starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēja apgalvotās seksuālās orientācijas faktisko pastāvēšanu, var tikt veikta un izmantota tāda psiholoģiskā ekspertīze kā pamatlīdētā, kuras mērķis, pamatojoties uz projektīviem personības testiem, ir atspoguļot šī pieteikuma iesniedzēja seksuālo orientāciju.
- 48 No atbildes, kas sniegta uz otro jautājumu, un šā sprieduma 35. punktā ietvertajiem apsvērumiem izriet, ka, lai gan Direktīvas 2011/95 4. pants pieļauj, ka atbildīgā iestāde vai tiesa, kas izskata prasību par šīs iestādes lēmumu, tādā situācijā kā pamatlīdētā uzdod veikt ekspertīzi, šādas ekspertīzes izmantošanas kārtībai tomēr ir jāatbilst it īpaši Hartā garantētajām pamattiesībām.
- 49 To pamattiesību starpā, kurām ir īpaša nozīme saistībā ar starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēja apgalvojumu par viņa seksuālo orientāciju izvērtēšanu, it īpaši ir tiesības uz privātās un ģimenes dzīves neaizskaramību, kas ir noteiktas Hartas 7. pantā (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2014. gada 2. decembris, *A u.c.*, no C-148/13 līdz C-150/13, EU:C:2014:2406, 64. punkts).
- 50 Tādējādi Direktīvas 2011/95 4. pants ir jāinterpretē, to skatot Hartas 7. panta gaismā (pēc analogijas skat. spriedumu, 2016. gada 21. aprīlis, *Khachab*, C-558/14, EU:C:2016:285, 28. punkts).
- 51 Šajā ziņā ir jānorāda, ka tādu psiholoģisko ekspertīzi kā pamatlīdētā saistībā ar starptautiskās aizsardzības pieteikuma, ko iesniegusi attiecīgā persona, pārbaudi uzdod veikt atbildīgā iestāde.
- 52 No tā izriet, ka šī ekspertīze tiek veikta kontekstā, kurā persona, kurai tiek lūgts pakļauties projektīviem personības testiem, ir situācijā, kad tās nākotne ir cieši saistīta ar to, kāds būs šīs iestādes lēmums par tās iesniegto starptautiskās aizsardzības pieteikumu, un iespējamais atteikums pakļauties šiem testiem var būt būtisks faktors, uz kuru šī iestāde balstīsies, nosakot, vai šī persona šo pieteikumu ir pietiekami pamatojusi.
- 53 Tāpat pat gadījumos, kad psiholoģisko testu, uz kuriem ir balstīta tāda ekspertīze kā pamatlīdētā, veikšana ir formāli atkarīga no attiecīgās personas piekrišanas izteikšanas, ir uzskatāms, ka šī piekrišana katrā ziņā nav no brīvas gribas, jo *de facto* tā ir to apstākļu, kādos ir starptautiskās aizsardzības pieteikumu iesniedzēji, uzspiesta (pēc analogijas skat. spriedumu, 2014. gada 2. decembris, *A u.c.*, no C-148/13 līdz C-150/13, EU:C:2014:2406, 66. punkts).
- 54 Šādos apstākļos, kā secinājumu 43. punktā norādījis ģenerālvokāts, tādas psiholoģiskās ekspertīzes kā pamatlīdētā veikšana un izmantošana ir iejaukšanās šīs personas tiesībās uz privātās dzīves neaizskaramību.
- 55 Saskaņā ar Hartas 52. panta 1. punktu visiem Hartā atzīto tiesību un brīvību izmantošanas ierobežojumiem ir jābūt noteiktiem tiesību aktos un tajos ir jārespektē šo tiesību un brīvību būtība. Ievērojot samērīguma principu, šo tiesību un brīvību izmantošanas ierobežojumus drīkst noteikt tikai tad, ja tie ir nepieciešami un patiešām atbilst vispārējo interešu mērķiem, ko atzinusi Eiropas Savienība, vai vajadzībai aizsargāt citu personu tiesības un brīvības.
- 56 Attiecībā it īpaši uz konstatētās iejaukšanās samērīgumu ir jāatgādina, ka samērīguma princips saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru prasa, lai attiecīgās darbības nepārsniegtu to, kas ir atbilstošs un vajadzīgs, lai sasniegtu attiecīgajā tiesiskajā regulējumā noteiktos leģitimos mērķus, ņemot vērā, ka to

radītie traucējumi nedrīkst būt nesamērīgi ar sasniedzamajiem mērķiem (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2005. gada 10. marts, *Tempelman* un *van Schaijk*, C-96/03 un C-97/03, EU:C:2005:145, 47. punkts; 2015. gada 16. jūlijs, *CHEZ Razpredelenie Bulgaria*, C-83/14, EU:C:2015:480, 123. punkts, kā arī 2016. gada 15. februāris, *N.*, C-601/15 PPU, EU:C:2016:84, 54. punkts).

- 57 Šādā kontekstā, ja ieviešanas pieteikuma iesniedzēja privātajā dzīvē var tikt pamatota ar tādu faktoru meklējumiem, kuri varētu ļaut novērtēt viņa reālo vajadzību pēc starptautiskās aizsardzības, atbildīgajai iestādei – esot pakļautai tiesas pārbaudei – ir jānovērtē, vai psiholoģiskā ekspertīze, ko tā ir iecerējusi uzdot veikt un kuru tā vēlas ņemt vērā, ir piemērota un nepieciešama šī mērķa sasniegšanai.
- 58 Šajā ziņā ir jāuzsver, ka tāda ekspertīze kā pamatlietā var tikt atzīta par piemērotu vienīgi tad, ja tā ir balstīta uz metodēm un principiem, kas no starptautiskās zinātniskās sabiedrības atzīto normu viedokļa ir pietiekami uzticami. Šajā sakarā jānorāda, ka, lai gan Tiesai nav jālemj par šo jautājumu, kas kā faktu vērtējums ir valsts tiesas kompetencē, šādas ekspertīzes uzticamību ir dedzīgi apstrīdējušas Francijas un Nīderlandes valdības, kā arī Komisija.
- 59 Katrā ziņā tādas ekspertīzes kā pamatlietā ietekme uz pieteikuma iesniedzēja privāto dzīvi šķiet esam nesamērīga attiecībā pret sasniedzamo mērķi, jo tās veidotās ieviešanas tiesībās uz privātās dzīves neaizskaramību smagums nevar tikt uzskatīts par samērīgu salīdzinājumā ar noderīgumu, kas tai, iespējams, varētu būt, veicot Direktīvas 2011/95 4. pantā paredzēto faktu un apstākļu novērtēšanu.
- 60 Pirmkārt, tādas ekspertīzes kā pamatlietā veikšanas un izmantošanas veidotā ieviešanas starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēja privātajā dzīvē, ņemot vērā tās raksturu un priekšmetu, ir īpaši nopietna.
- 61 Šāda ekspertīze it īpaši ir balstīta uz faktu, ka attiecīgā persona pakļaujas virknei psiholoģisku testu, kuru mērķis ir noteikt tādu personas identitātes būtisku faktoru, kas, būdams saistīts ar šīs personas dzīves intīmajiem aspektiem, ir tās personiskās sfēras elements (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2013. gada 7. novembris, *X* u.c., no C-199/12 līdz C-201/12, EU:C:2013:720, 46. punkts, kā arī 2014. gada 2. decembris, *A* u.c., no C-148/13 līdz C-150/13, EU:C:2014:2406, 52. un 69. punkts).
- 62 Lai novērtētu tādas psiholoģiskās ekspertīzes kā pamatlietā veikšanas un izmantošanas radītās ieviešanas smagumu, tāpat ir jāņem vērā Jogjakartas principu par starptautisko cilvēktiesību piemērošanu attiecībā uz dzimumorientāciju un dzimumidentitāti, uz kuriem atsaukušās Francijas un Nīderlandes valdības, 18. princips, saskaņā ar kuru neviena persona nevar tikt piespiesta veikt jebkādu psiholoģisko pārbaudi, pamatojoties uz tās dzimumorientāciju vai dzimumidentitāti.
- 63 No šo faktoru kombinācijas izriet, ka ieviešanas privātajā dzīvē, ko rada tādas ekspertīzes kā pamatlietā veikšana un izmantošana, smagums pārsniedz to, ko prasa starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēja apgalvojumu par bailēm no vajāšanas viņa seksuālās orientācijas dēļ izvērtēšana vai tādas psiholoģiskas ekspertīzes izmantošana, kuras mērķis ir kas cits nekā pieteikuma iesniedzēja seksuālās orientācijas noteikšana.
- 64 Otrkārt, jāatgādina, ka tāda ekspertīze kā pamatlietā iekļaujas Direktīvas 2011/95 4. pantā paredzētās faktu un apstākļu novērtēšanas ietvaros.
- 65 Šajā kontekstā šāda ekspertīze nevar tikt uzskatīta par katrā ziņā nepieciešamu, lai apstiprinātu starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēja apgalvojumus par viņa seksuālo orientāciju ar mērķi pieņemt lēmumu par starptautiskās aizsardzības pieteikumu, kas pamatots ar bailēm no vajāšanas šīs orientācijas dēļ.

- 66 Pirmkārt, personiskā intervija, ko veic atbildīgās iestādes darbinieki, ir tāda, lai palīdzētu novērtēt šos apgalvojumus, jo gan Direktīvas 2005/85 13. panta 3. punkta a) apakšpunktā, gan Direktīvas 2013/32 15. panta 3. punkta a) apakšpunktā ir paredzēts, ka dalībvalstīm ir jānodrošina, ka persona, kas veic interviju, ir kompetenta, lai ņemtu vērā personiskos apstākļus, kas saistīti ar pieteikumu, un tie aptver tostarp pieteikuma iesniedzēja seksuālo orientāciju.
- 67 Vispārīgāk no šīs direktīvas 4. panta 1. punkta izriet, ka dalībvalstis nodrošina, ka atbildīgajai iestādei tiek piešķirti atbilstoši līdzekļi, tostarp pietiekami daudz kompetentu darbinieku, lai pildītu šos uzdevumus. No tā izriet, ka šīs iestādes darbiniekiem it īpaši ir jābūt atbilstošām kompetencēm, lai novērtētu starptautiskās aizsardzības pieteikumus, kas ir pamatoti ar bailēm no vajāšanas seksuālās orientācijas dēļ.
- 68 Otrkārt, no Direktīvas 2011/95 4. panta 5. punkta izriet, ka, ja dalībvalstis piemēro principu, saskaņā ar kuru pieteikuma iesniedzēja pienākums ir pamatot starptautiskās aizsardzības pieteikumu, pieteikuma iesniedzēja apgalvojumiem par viņa seksuālo orientāciju nav nepieciešams apstiprinājums, ja ir izpildīti šajā tiesību normā paredzētie nosacījumi, kuri attiecas uz šo apgalvojumu saskaņotību un ticamību, un tajos nekādi nav norādīts uz ekspertīzes veikšanu vai izmantošanu.
- 69 Turklāt, pat pieņemot, ka tāda uz personības projektīviem testiem balstīta ekspertīze kā pamatlietā varētu ar zināmu ticamības pakāpi palīdzēt noteikt attiecīgās personas seksuālo orientāciju, no iesniedzējtiesas apgalvojumiem izriet, ka šādas ekspertīzes secinājumi var vien ieskicēt šo seksuālo orientāciju. Tādējādi šiem secinājumiem katrā ziņā ir aptuvens raksturs un tātad tikai ierobežots noderīgums starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēja apgalvojumu novērtēšanai, it īpaši tad, ja, kā pamatlietā, šajos apgalvojumos nav pretrunu.
- 70 Šādos apstākļos, lai atbildētu uz pirmo jautājumu, Direktīvas 2011/95 4. pants nav jāinterpretē arī Hartas 1. panta gaismā.
- 71 No iepriekš izklāstītā izriet, ka uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 2011/95 4. pants, to skatot Hartas 7. panta gaismā, ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj, ka, lai novērtētu starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēja apgalvotās seksuālās orientācijas faktisko pastāvēšanu, tiek veikta un izmantota tāda psiholoģiskā ekspertīze kā pamatlietā, kuras mērķis, pamatojoties uz projektīviem personības testiem, ir atspoguļot šī pieteikuma iesniedzēja seksuālo orientāciju.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 72 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (trešā palāta) nospriež:

- 1) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2011/95/ES (2011. gada 13. decembris) par standartiem, lai trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kvalificētu kā starptautiskās aizsardzības saņēmējus, par bēgļu vai personu, kas tiesīgas saņemt alternatīvo aizsardzību, vienotu statusu un par piešķirtās aizsardzības saturu 4. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas pieļauj, ka iestāde, kas ir atbildīga par starptautiskās aizsardzības pieteikumu izskatīšanu, vai attiecīgā gadījumā tiesas, kuras izskata prasību par šīs iestādes lēmumu, saistībā ar faktu un apstākļu par pieteikuma iesniedzēja apgalvoto seksuālo orientāciju novērtēšanu uzdod veikt ekspertīzi, ciktāl šādas ekspertīzes veikšanas kārtība atbilst Eiropas Savienības Pamattiesību hartā garantētajām pamattiesībām, šī iestāde un šīs tiesas savu lēmumu nebalsta vienīgi uz ekspertīzes atzinuma secinājumiem un šie secinājumi tām nav saistoši, novērtējot šī pieteikuma iesniedzēja apgalvojumus par viņa seksuālo orientāciju.**

- 2) Direktīvas 2011/95 4. pants, to skatot Pamattiesību hartas 7. panta gaismā, ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj, ka, lai novērtētu starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēja apgalvotās seksuālās orientācijas faktisko pastāvēšanu, tiek veikta un izmantota tāda psiholoģiskā ekspertīze kā pamatlietā, kuras mērķis, pamatojoties uz projektīviem personības testiem, ir atspoguļot šī pieteikuma iesniedzēja seksuālo orientāciju.

[Paraksti]